

Brussel, 4 oktober 2024
(OR. en)

13994/24

ENER 474
COMPET 981
CLIMA 332

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Verschillen in groothandelsprijzen voor elektriciteit - Gedachtewisseling

De delegaties vinden in de bijlage met het oog op de zitting van de Raad TTE (Energie) op 15 oktober 2024, de achtergrondnota van het voorzitterschap over verschillen in groothandelsprijzen voor elektriciteit.

Verschillen in groothandelsprijzen voor elektriciteit**Context en overzicht**

De afgelopen maanden lagen in Centraal-, Oost- en Zuidoost-Europa de elektriciteitsprijzen hoog en vertoonden ze grote prijsspieken tijdens piekuren, met name 's avonds. Deze prijzen overschreden in juli en augustus 2024 in sommige gevallen 400 EUR/MWh en hebben de regio Zuidoost-Europa onevenredig zwaar getroffen, waardoor hun economieën en concurrentievermogen aanzienlijk onder druk kwamen te staan.

De lidstaten in de regio zijn bijzonder getroffen, wat heeft geleid tot problemen met het concurrentievermogen. Zij roepen dan ook op tot gecoördineerde EU-maatregelen om de prijzen te stabiliseren en de energiezekerheid in de regio te verbeteren.

De Commissie onderzoekt in nauwe samenwerking met de getroffen lidstaten de mogelijke oorzaken en factoren die deze situatie hebben veroorzaakt, waaronder de hoge vraag naar elektriciteit tijdens een hittegolf of onderhoudswerkzaamheden aan het transmissienet en in verschillende energiecentrales. Ontoereikende grensoverschrijdende infrastructuur belemmert ook de efficiënte distributie van elektriciteit tussen sommige regio's, met name tijdens piekperioden van de vraag, wat zorgt voor prijsstijgingen en de markt inefficiënt maakt. Ook is de regio Zuidoost-Europa niet volledig geïntegreerd in de grotere elektriciteitsmarkt van de EU, wat eveneens aanzienlijke prijsverschillen kan veroorzaken en de vlotte overdracht van overtollige energie uit andere gebieden kan belemmeren.

Tegelijkertijd wordt de regio geconfronteerd met uitdagingen in verband met het beheer van variabele hernieuwbare energie als gevolg van onvoldoende beschikbare opslag- of andere flexibiliteitsoplossingen. Zo zijn sommige lidstaten door de verminderde waterkracht als gevolg van droogte afhankelijker geworden van steenkool- en gascentrales, waardoor de kosten stijgen.

Deze pieken op de groothandelsmarkt voor elektriciteit – met name in Centraal- en Zuidoost-Europa – tonen aan dat er behoefte is aan gerichte maatregelen die doeltreffend kunnen bijdragen tot de versterking van de elektriciteitsmarkt, de energiezekerheid en de stabiliteit in de regio en in de Unie in het algemeen.

Nodige maatregelen

Om deze uitdagingen aan te pakken, te zorgen voor een goede werking van de markt in de hele EU, de variabiliteit van hernieuwbare energie beter te beheren en het aanbod beter af te stemmen op de vraag, zijn aanzienlijke investeringen nodig in interconnecties en flexibiliteit (vraagresponso, opslagcapaciteit enz.), naast ook verdere investeringen in infrastructuur. Daarbij moeten gerichte aanpassingen en solidariteitsmechanismen ter ondersteuning van de lidstaten mogelijk worden gemaakt. Tegelijkertijd kunnen kortetermijnmaatregelen nodig zijn om hoge prijsperioden tijdens de winter te voorkomen. Het is belangrijk ervoor te zorgen dat in nationale besluiten ook rekening wordt gehouden met bredere regionale gevolgen daarvan. Betere coördinatie tussen TSB's en coördinatie voor infrastructuurplanning zijn van cruciaal belang om het volledige potentieel van de regio te ontsluiten en de prijzen te stabiliseren.

Oriënterende vragen voor discussie

1. Welke aanvullende maatregelen kunnen worden genomen om de fysieke grensoverschrijdende capaciteit te vergroten, teneinde de handel tussen de verschillende regio's van de Europese Unie te verbeteren?
2. Is er behoefte aan betere coördinatie om ervoor te zorgen dat bij besluiten op nationaal niveau rekening wordt gehouden met de bredere regionale gevolgen daarvan?
3. Welke maatregelen op korte en lange termijn zijn in de regio en op de interne energiemarkt meer in het algemeen nodig om de uitrol van flexibiliteit te vergemakkelijken, de efficiëntie van grensoverschrijdende stromen te verbeteren en de transparantie en toegankelijkheid van gegevens over elektriciteit te verbeteren?